

1) סוף דכתיב - חזרה נהג חוקה זו
 לזרעו אחריו ולאו להקשא אחא :
 שאין זו - שאין מחזיק מים כשיעור
 ארבע קדושין : פשה ואסרן .
 חרין ובניו חרין שאף משה כהן היה
 בשבעת ימי המילואים ואע"ג דלא
 כהגו צבת אחת מיהו קרא להכי
 מיריש : מניח ידיו כו' . דבעין ידיו
 ורגליו (ג) ינ] כחחד ירחו כדכתיב
 קרא : ספגתה . דברים מומת כל
 אדם דלי אפשר לו שלא יפול : אמר
 רב יוסף . הא דרבי יוסי ברבי יהודה
 כשחזירו מסייעו מחזיק ב שלא יפול :
 מאי בנייהו . במאי פליגי : עמידה
 מן סוד . כגון זו שאיט בלא סיוע
 לרבנן לא הויל עמידה ואין עמידה
 בעין כדמפרש לקמן : אמר קרא
 לשרם . או בגשתם אל המזבח לשרת
 איתקש קידוש לשירות : (ד) אינו לריך
 לקדש בליטה . אם לא ילא ולא הסח

מעומד הוא : ת"ו קידוש ידיו ורגליו ביום אין צריך לקדש בלילה בלילה
 צריך לקדש ביום דברי רבי שהיה רבי אומר לינה מעלת בקידוש ידים ורגלים
 רבי אלעזר ברבי שמעון אומר אין לינה מעלת בקידוש ידים ורגלים תניא
 אידך * היה עומד ומקריב על גבי מזבח כל הלילה ל לאורה מען קידוש
 ידים ורגלים דברי רבי אלעזר בר"ש אומר כיון שקדשידיו ורגליו מתחילת
 עבודה אפילו מיכן ועד עשרה ימים אינו צריך לקדש וצריכא דאי אשמעינן
 קמייתא בהויא קאמר רבי דפסק ליה מעבודה לעבודה אבל בהא דלא פסק
 ליה אימא מודי ליה רבי אלעזר ברבי שמעון ואי אשמעינן בהא בהא
 קאמר רבי אלעזר ברבי שמעון אבל בהא אימא מודי ליה לרבי צריכא
 מאי מעמא דרבי דכתיב ° בגשתם מ"ט דרבי אלעזר בר"ש דכתיב ° בבואם
 ואידך נמי הא כתיב בבואם אי כתיב בגשתם ולא כתיב בבואם הוה
 אמינא על כל גישה וגישה כתב דחמנא בבואם ואידך נמי הא כתיב
 בגשתם אי כתיב בבואם ולא כתיב בגשתם ° הוה אמינא אפילו אביאה
 ריקנית אביאה ריקנית הא כתיב לשרת אלא בגשתם מיבעי ליה
 לכדרב אחא בר יעקב * דאמר רב אחא בר יעקב הבל מודים בקידוש
 שני כשהוא לבוש מקדש דאמר קרא או בגשתם מי שאינו מחוסר אלא
 גישה בלבד יצא זה שמחוסר לבישה וגישה ° להקטיר אשה למה לי

מילתיה שהלינה פוסלת בקידוש ועמוד השחר הוא העושה לינה לקמן בפרק המזבח מקדש (דף פ"ו) : מפחילת עבודה . כשהתחיל לעבוד
 עבודתו * הללו ולא הסח טוב דעתו יד] * [עד עשרה ימים ובלבד שיהא עומד ועובד] : דפסק ליה מן ספגתה . אלא שלא הסח דעתו
 דלא תני בה היה עומד ומקריב כי הכא : דכתיב בגשתם . [ט] וגישה דשמרית גישה אחריתי היא שהרי יש כאן מערכה חדשה : דכתיב
 בבואם . והרי [זה] לא ילא : [טז] אכל גישה וגישה . ואפי' שתייהו בו ציוס : אביאס ריקנית . נכנס שלא לעבוד : דרב אחא בר יעקב .
 תלמוד בבלי מסכת זבחים דף כ עמוד א

2) דעתו : לריך לקדש ציוס . כדמסיים
 מפחילת עבודה . כשהתחיל לעבוד
 עבודתו * הללו ולא הסח טוב דעתו יד] * [עד עשרה ימים ובלבד שיהא עומד ועובד] : דפסק ליה מן ספגתה . אלא שלא הסח דעתו
 דלא תני בה היה עומד ומקריב כי הכא : דכתיב בגשתם . [ט] וגישה דשמרית גישה אחריתי היא שהרי יש כאן מערכה חדשה : דכתיב
 בבואם . והרי [זה] לא ילא : [טז] אכל גישה וגישה . ואפי' שתייהו בו ציוס : אביאס ריקנית . נכנס שלא לעבוד : דרב אחא בר יעקב .
 תלמוד בבלי מסכת זבחים דף כ עמוד א

חולשא דכהן גדול : * אמר רבי יוחנן קידוש ידיו ורגליו לתרומת הרשן
 למחר אינו צריך לקדש שכבר קידש מתחילת עבודה למאן ° אי לרבי האמר
 פסלה לינה אי לרבי אלעזר בר"ש האמר ° אין צריך לקדש אפי' מיכן ועד
 עשרה ימים אמר אביי לעולם לרבי ולינה דרבנן היא ומודי ° דמקרות
 הגבר ועד צפרא לא פסלה לינה רבא אמר לעולם רבי אלעזר ברבי שמעון
 [ט] [היא וראה ר"י דבריו] בתחילת עבודה ולא בסוף עבודה מיתיבי * ראוהו

ליה נהס נפי שהוה נריך נהגים דמו נהיכנ ונהוות ונח יכבד עניו משוי המזרק והדס : פ"ג . כי מוקמת ליה כרבי הא טעמא חיכת : פרומת
 פדשן . דכתיב והגיס את הדשן בכל בקר היה טעל לא] מחתה מן הגחלים המאולכות הפנימיות ויורד וטתנה בזמרחו של כבש בדרומו של
 מזבח כדכתיב ושמו אלל המזבח ושם היה נבלע במקומו והיא היתה בכל יום ראשונה לכל העבודות : מפחילת עבודה . שזו תחילת עבודה
 יום [ג] הא : סא אמר פסלה לינה . ולינה בעמוד השחר תליא דכתיב עד בקר : סא אמר מלאן ועד י' ימים . ואת תלית טעמא
 משום דקדיש בתחלת עבודת יום זה : ולינס דרבנן . לינה זו שתועיל בקידוש שאין המים בפנינו מדרבנן הוא דגזור בה שלא תולול
 בלינה ומודה רבי שכשהטלו לכיור מן הכור מקרות הגבר שהוא זמן תרומת הדשן כדאמרין בפרק קמא דיומא (דף כ"ג) דמשום האי
 פורהא לא פסלה לינה בקידוש דלא מסקי אינשי אדעתיהו [ג] דדמי כמה שקידש ציוס : וראה רבי יוחנן דבריו . של ר' אלעזר נכונים
 במהדש ידיו בתחלת עבודת היום דלא פסל בה לינה ולא צמי שקידש בלינה להקטיר חלבים שהוא סוף עבודת יום אחרון :
 תלמוד בבלי מסכת זבחים דף כ עמוד א

שפת אמת מסכת זבחים דף כ עמוד א

3) בגמ' לינה דרבנן וקשה דפשטא דגמ' לעיל דנפקי מקרא דבגשתם משמע דאורייתא הוא בפרט למ"ש הכ"מ (פ"ה מה' ביא"מ) פוסק
 הרמב"ם כאביי א"כ יהי' סתמא דגמ' לעיל שלא כהלכתא

עבודה הלכות ביאת המקדש פ"ה

4

נרייתם בינה להסד רגליו או להסיל מים וכדומה מי לא הילכך מפסיקו
 פסליון עבודה נדיענד: הוציא ידיו חוץ לחומת העזרה
 אינו צריך לחזור ולקדש. שם נרייתם כפתיה כפתוך:
 נטמאו ידיו מטבילין והן טהורים וא"צ לחזור ולקדש. שם

שם (כ.) א"ר יוחנן קידש ידיו ורגליו
 ולקדש אחר שהאיר היום וכו'.
 למרותם הדשן למחר לינו נרין לקדש שכבר קידש מחמת עבודה
 נמלן מי לרבי הו אמר פסלה לינה מי לרבי אלעזר ברבי שמעון
 הו אמר אין נרין לקדש אפילו

נכרייתם: נטמא גופו באכילת
 אוכלים טמאים וכו'. שם ליבעיל
 ידיו טומאה מנו שמועיל לקידוש ידיו
 ורגליו טיפוק לי כיון דכתיב למענד
 הערנ שמש אפוחי מסח דעמיה כגון
 דלויטמי סמוך לשקיעת החמה ומשום
 דהאי מלח לא שכיחא נקט רבינו
 נמקום נמטא סמוך לשקיעת החמה
 לכל אפליס טמאים וכו' שאינו צריך
 הערב שמש ובעיני לא מיטעיטא
 ומפסיקא לא פסליון עבודה נדיענד:

הוציא ידיו חוץ לחומת העזרה אינו צריך לחזור
 ולקדש ו נטמאו ידיו מטבילין והן טהורין
 ואינו צריך לחזור ולקדש. נטמא גופו באכילת
 אוכלין טמאין או שתיית משקין טמאין וטבל
 אע"פ שאינו צריך הערב שמש חזור ומקדש
 אחר טבילה. שכל טובל מקדש ידיו ורגליו
 ואחר כך עובד. ואם לא קידש הואיל ולא הסיח
 דעתו לא חילל: ו כהן גדול שלא טבל

מצוה לקדש ממי הכיור ואם
 קידש מאחד מכלי השרת היו
 כשר. נרייתם כפי"ג הזכחים (כ):
 (כג.) ומפרט טעמא משום דכתיב
 ירמנו לרבות כלי שרת: ומ"ש
 אבל בכלי החול אין מקדשין שם
 ומפרט טעמא משום דכתיב ממנו
 למעט כלי חול: ומ"ש קידש בכלי
 שרת בתוך או בכלי חול בפנים
 ועבד עבודתו פסולה נרייתם כס
 (כד): ומ"ש ואין מקדשין בתוך
 הכיור או בתוך כלי השרת אלא
 מהם וכו', שם (כה.) כעיל דלע
 סיפשיטא, הילכך לכתחלה לא יקדש
 אלא ממנו אבל אם קידש בחוכו ועבד
 מפסיקא לא מחללין עבודה:

כהן גדול שלא טבל ידיו
 ורגליו בין בגדים לבגדים ובין
 עבודה לעבודה ביה ועבד עבודתו
 כשרה הואיל ואותם הטבילות
 הקידושין אינם שרים באהרן ובניו
 וכו'. נרייתם וגמרא שם (ע):

ולא קידש ידיו ורגליו בין בגדים לבגדים ובין
 עבודה לעבודה ביום הכפורים ועבד עבודתו
 כשירה. הואיל ואותן הטבילות והקידושין אינן
 שרים באהרן ובניו ונאמר ורחצו אהרן ובניו
 ממנו. דבר השוה בכל הכהנים מעכב שהוא
 קידוש ראשון: (ח) קידש ידיו היום צריך
 לחזור ולקדש למחר אע"פ שלא ישן כל הלילה.
 שהידיים נפסלות בלינה. קידש בלילה והקטיר
 החלבים כל הלילה צריך לחזור ולקדש ביום
 לעבודת היום (ט) קידש ידיו ורגליו לתרומת
 הדשן אע"פ שהוא מקדש קודם שתעלה השמש
 אינו צריך לחזור ולקדש אחר שהאיר היום

מצוה לקדש ממי הכיור ואם
 קידש מאחד מכלי השרת היו
 כשר. נרייתם כפי"ג הזכחים (כ):
 (כג.) ומפרט טעמא משום דכתיב
 ירמנו לרבות כלי שרת: ומ"ש
 אבל בכלי החול אין מקדשין שם
 ומפרט טעמא משום דכתיב ממנו
 למעט כלי חול: ומ"ש קידש בכלי
 שרת בתוך או בכלי חול בפנים
 ועבד עבודתו פסולה נרייתם כס
 (כד): ומ"ש ואין מקדשין בתוך
 הכיור או בתוך כלי השרת אלא
 מהם וכו', שם (כה.) כעיל דלע
 סיפשיטא, הילכך לכתחלה לא יקדש
 אלא ממנו אבל אם קידש בחוכו ועבד
 מפסיקא לא מחללין עבודה:

קידש ידיו היום צריך לחזור
 ולקדש למחר וכו' שהידיים
 נפסלות בלינה. היינו כרבי נכרייתם
 שכתבנו בפרק זה (פ"ג): קידש
 בלילה והקטיר החלבים כל הלילה
 צריך לחזור ולקדש ביום לעבודת
 היום. גם זה כרבי נכרייתם שכתבנו
 בפרק זה (פ"ג):

קידש ידיו ורגליו לתרומת
 הדשן וכו' אינו צריך לחזור
 ולקדש למחר וכו' שהידיים
 נפסלות בלינה. היינו כרבי נכרייתם
 שכתבנו בפרק זה (פ"ג): קידש
 בלילה והקטיר החלבים כל הלילה
 צריך לחזור ולקדש ביום לעבודת
 היום. גם זה כרבי נכרייתם שכתבנו
 בפרק זה (פ"ג):

קידש ידיו ורגליו לתרומת
 הדשן וכו' אינו צריך לחזור
 ולקדש למחר וכו' שהידיים
 נפסלות בלינה. היינו כרבי נכרייתם
 שכתבנו בפרק זה (פ"ג): קידש
 בלילה והקטיר החלבים כל הלילה
 צריך לחזור ולקדש ביום לעבודת
 היום. גם זה כרבי נכרייתם שכתבנו
 בפרק זה (פ"ג):

שהרי בתחלת עבודת היום קידש: מצוה לקדש ממי הכיור ואם קידש מאחד מכלי השרת הרי זה כשר.

עבודת המקדש ומוספין פ"ב

אימתי תורמין הדשן וכו'. משום כפרו שיש דומה (כ):
 כיצד תורמין מי שחובה לתרום טובל וכו' עד והמותרת נפיק
 למילי (כג.): כהן כרטיטא. שיש דומה אלא היה חובה
 מוטבילין שנתנו מוטבילין שנתעבדו אלא דומה מוטבילין על פנייה
 שנתנו כהן שיש טבילין מוטבילין על פנייה
 על טבילה אפילו שהמחילי שנתנו
 משכיר טבילה היה חובה ריש ליה
 רשאי גרובה בנזבא ולא ידעו ליה
 לא טבילין טבילין מוטבילין גרובה
 כהן מוטבילין טבילין על זה כהן
 כהן טבילין ואל לנבייה על זה כהן
 הוה ידיו על שם פרי טבילה
 שנתנו ונתן עלה מוטבילין נגמרי
 ויש גמלי כהן קודם ליהוי דין
 ליה לא היה (ומתנה מוטבילין טבילה
 בעשרה קמ על שם טבילה כהן טבילה
 אלא טבילין שם הוטבילין טבילין ומטבילין
 והמשו מוטבילין טבילה טבילין על זה כהן
 טבילין נגמרי טבילין:
 יג אחר שירד זה שחרם רצם
 אחרי התרומה וכו' עד מפני
 שהוא בר המזבח. כפרק על
 דמילי (כח):

מי הכבש שלשה טפחים במקום שנתנו מוראות העוף רדשו המזבח הפנימי
 והמזורה. וחזרה זו שחרתה במזבח אצל הרצפה אצל המזבח היא המצוה
 של כל יום: יג אחר שירד זה שחרם רצם אחרי הכהנים ומקדשין ידיהם
 ורגליהם במזורה ונטבילין את המזריפות ואת הצנורות ועולין לראש המזבח
 וכל אברי העולות ואמורי הקרבתה שלא נהאכלו כל הלילה מחזירין אותם
 לצדדי המזבח. ואם אין הצדדים מחזיקין סדירים אותם בכבש כנגד הסוכה:
 ואחר כך גורפין את הדשן במגריפות מכל צדדי המזבח ומעלין אותו
 ערימה על גבי התפוח וגורפין מאותה הערימה בפסכתו רחוק כליל גדול
 שמחזיק לתוך ומזרידין אותו למטה. וברגלים לא היו מזרידין אותו אלא
 מזרידין הערימה גבוהה כאמצע המזבח מפני שהוא בר המזבח:

אימתי תורמין הדשן וכו'. משום כפרו שיש דומה (כ):
 כיצד תורמין מי שחובה לתרום טובל וכו' עד והמותרת נפיק
 למילי (כג.): כהן כרטיטא. שיש דומה אלא היה חובה
 מוטבילין שנתנו מוטבילין שנתעבדו אלא דומה מוטבילין על פנייה
 שנתנו כהן שיש טבילין מוטבילין על פנייה
 על טבילה אפילו שהמחילי שנתנו
 משכיר טבילה היה חובה ריש ליה
 רשאי גרובה בנזבא ולא ידעו ליה
 לא טבילין טבילין מוטבילין גרובה
 כהן מוטבילין טבילין על זה כהן
 כהן טבילין ואל לנבייה על זה כהן
 הוה ידיו על שם פרי טבילה
 שנתנו ונתן עלה מוטבילין נגמרי
 ויש גמלי כהן קודם ליהוי דין
 ליה לא היה (ומתנה מוטבילין טבילה
 בעשרה קמ על שם טבילה כהן טבילה
 אלא טבילין שם הוטבילין טבילין ומטבילין
 והמשו מוטבילין טבילה טבילין על זה כהן
 טבילין נגמרי טבילין:
 יג אחר שירד זה שחרם רצם
 אחרי התרומה וכו' עד מפני
 שהוא בר המזבח. כפרק על
 דמילי (כח):

עולות השחר דהיי עיקר
 פסול ליה לרבי לעזרי קודש
 הוא עולות השחר כרטיטא
 שם אולם כרטיטא שיש
 ה"ט מוטבילין צימח המזבח
 שם קודש שטבילה השמש
 משמע דלענין קידוש נתיב
 צרימת שמש ולא עולות
 השחר: (גליון הרמב"ם)

2

5

3

ועפ"ז מתיישב היעצ דברי הגמ' דהא דאמר
 חזיי דלינה דרצנן היינו דפסול לינה
 הוי מדרצנן, חבל דינא דוצגשתם דצכל גישה
 צעי קידוש מחדש הוי דאורייתא, וזה יליף לה
 רבי מקרא, אלא דדינא דצגשתם לא פוסל
 הכא משום דהוי לתרוכ"ד דהיא תחילת גישה
 חדשה, וכל הפסול הוא רק משום לינה וזה
 הוי רק דרצנן ומקרות הגבר לא פסלה לינה,
 חבל רצא חולק ע"ז וס"ל דפסול לינה הוי גם
 מקרות הגבר ולכן אמר רצא דכל הדיו דר'

דהא דפליגי רבי וראצ"ש הוא צתרתו, דחדא
 פליגי צדיו פסול לינה צקידוש יו"ר, דלרבי
 פסלה לינה ולראצ"ש לא פסלה לינה, ועוד
 נחלקו צדיו צגשתם, דלרבי כל יום ויום הוי
 גישה חדשה וצעי קידוש מחדש, ולראצ"ש לא
 חשיב כל יום גישה חדשה, וע"ז איתא צגמ'
 הלריכותא צצ' הצריותות דגם צלא פסק
 עצודה הוי גישה חדשה, ועפ"ז י"ל דהא
 דאמר חזיי דפסול לינה דרצנן היינו דפסול
 לינה הוי רק מדרצנן, חבל דינא דוצגשתם
 הוי פסול דאורייתא, והא דלרבי דפסול לינה
 חע"ג דאיכא דינא דוצגשתם נפ"מ היכא
 דקידוש יו"ר צלילה לעצודת שחרית דמדיו
 צגשתם ליכא חסרון דקידוש לגישה חדשה,
 חבל פסול לינה איכא, וכן נפ"מ צהקטיר
 שחרית איצרים ופדרים שנתותרו ע"ג
 המערכה הישנה, דמדיו צגשתם ליכא הכא,
 וכש"כ רש"י צדף י"ע ע"צ דגישה דשחרית
 גישה חדשה היא שהרי יש כאן מערכה
 חדשה, וא"כ למערכה הישנה ליכא חסרון
 דצגשתם (וכ"כ העב"ק) וצזה צעי לפסול
 לינה, וזה הוסיף רבי צצרייתא שהיה רבי
 אומר לינה מועלת צקידוש יו"ר דאיכא גם
 פסול לינה, ונמלא דנחלקו רבי וראצ"ש
 צתרתו.

יוחנן לא קאי כרבי, אלא דראב ריו"ח דצרי
 של ראצ"ש צתחילת עצודה, והיינו דכיון
 דפליגי רבי וראצ"ש צתרתו פסק ריו"ח
 כראצ"ש דליכא פסול לינה צידים, אלא
 פסול דצגשתם, וממילא פסול דצגשתם ליכא
 צתרוכ"ד, ול"ק דריו"ח הוי דלא כמאן,
 דצחדא פסק כרבי דאיכא פסול צגישתם,
 וצחדא כראצ"ש דליכא פסול לינה, ולכן,
 קיו"ר לתרוכ"ד מכני.

ולכן גם

צקידוש קודם קרות הגבר כשר כיון דהוי
 תחילת עצודה וליכא פסול דצגשתם, והא
 דס"ל לרצא דאליצא דרבי פסול, היינו משום
 דלרבי איכא פסול לינה גם מקרות הגבר,
 חבל להלכה דפסק ר' יוחנן צזה דלא כרבי
 דליכא פסול לינה צקידוש יו"ר, ממילא כשר
 צקידוש לתרוכ"ד (אפי' קודם קרות הגבר)
 כיון דליכא פסול לינה, ופסול דצגשתם ל"ש
 הכא צתחילת עצודה.

ולפ"ז מיושב היעצ דברי הרמז"ס דהא
 דפסק כרבי היינו דנפסלו הידים
 מדינא דצגשתם, וכתרתו הצרייתות דצין
 צפסק עצודה וצין צלא פסק עצודה חסר
 מדינא דצגשתם דכיון דהוי עצודת היום חשיב
 גישה חדשה, (אלא דל"ע לשון הרמז"ס
 שהידיים נפסלות צלינה דמשמע דהוי משום
 פסול לינה) והוא משום דפסק כרצא,
 דפסקין כרבי רק לגבי פסול דצגשתם, ולא
 לגבי פסול לינה, ונמלא דאע"ג דפסק
 הרמז"ס כרבי לענין פסול דצגשתם חבל לגבי
 פסול לינה פסק כראצ"ש, ולכן פסק
 דצקידוש לתרוכ"ד לא פסלה שקידוש צתחילת
 עצודה וליכא צזה חסרון דצגשתם.